

стрижнем якого повинна стати стратегія розвитку підприємства, яка має відповідати перетворенням в національній економіці, гармонізувати вплив і взаємозв'язки між факторами внутрішнього та зовнішнього середовища.

Враховуючи це, стратегія підприємства повинна сприяти розвитку його діяльності, формуванню резервів, ефективному використанню фінансових ресурсів та підвищенню потенціалу підприємства за умов коливань ринкової кон'юнктури.

При розробці такої стратегії розвитку підприємства в економічно-політичній невизначеності рекомендую враховувати різні підходи до формування стратегії в залежності від характеристик галузі, в якій функціонує підприємство, а також фактори зовнішнього середовища: економічні, соціально-культурні, політичні, виробничо-технологічні та ринкові [5].

Отож, ефективність стратегії антикризового управління залежить від формування дієвої системи, яка надасть можливість керівництву здійснювати кількісний і якісний аналіз загроз, що можуть спровокувати вимкнення кризової ситуації.

На мою думку, подальше дослідження особливостей формування стратегії розвитку підприємства дозволить виявити нові шляхи та способи її створення, що, у свою чергу, полегшить адаптацію підприємства до мінливих умов зовнішнього середовища.

Джерела та література

1. Особливості формування стратегії розвитку підприємств. URL: www.vestnik-econom.mgu.od.ua
2. Обґрунтування стратегії збалансованого розвитку промислових підприємств. URL: http://www.dnu.dp.ua/docs/visnik/fmecon/program_5e4b8e02d9031.pdf
3. Стратегія розвитку підприємств. URL: Anbuv.gov.ua > j-pdf > piprp_2014_2(2)
4. Теоретичні аспекти стратегічного антикризового управління підприємствами в сучасних умовах. URL: nbuv.gov.ua>j-pdf>econrig_2017_2_12
5. Вибір та обґрунтування стратегії антикризового управління підприємством. URL: http://business-inform.net/pdf/2012/12_0/308_312.pdf

Гайденко С. – к.е.н., доц.;
Хайло Т. – здобувач
Харківський національний
університет міського господарства
імені О. М. Бекетова
м. Харків, Україна

Організаційно-економічна і управлінська адаптація комунальних підприємств до ринкових умов

Житлово-комунальне господарство є такою структурою, в якій на протязі десятиліть консервативна та інноваційна тенденції постійно вступають в конфлікт і у такий спосіб формують соціально-економічну реальність. В той же час, в сучасних українських реаліях практично всі підприємства цієї галузі значно відстають в розвитку від інших сфер міської економіки (промисловість, зв'язок, транспорт, торгівля). Затримка ЖКГ йде і по лінії розвитку ринкових відносин, містобудівної індустрії та забезпечення екологічного захисту міської території. В таких умовах для ЖКГ пріоритет набувають не «проривні технології», а адаптивні технології та механізми.

Проведені авторами дослідження в галузі ЖКГ націлені як раз на адаптивні еволюційні механізми введення змін. Логіку розбудови адаптивного механізму введення змін представлено на рис. 1.

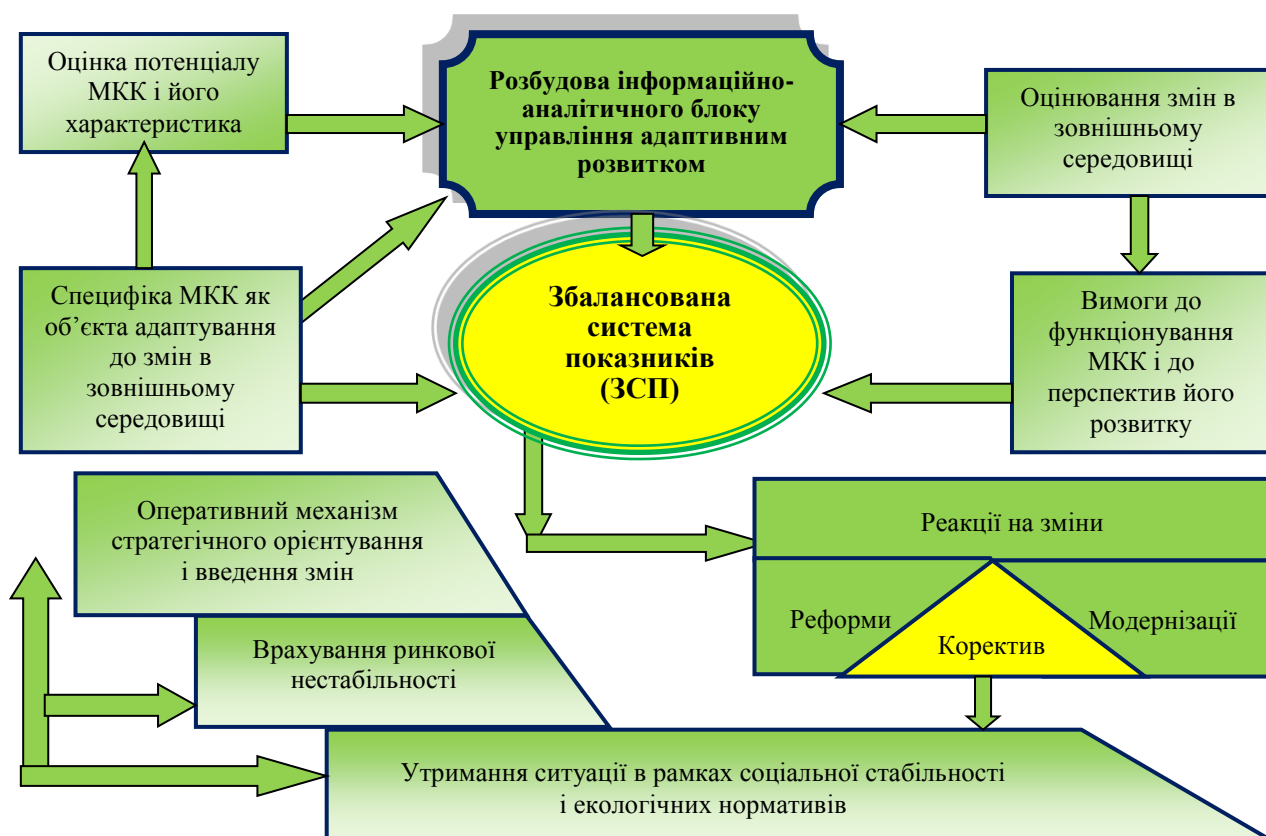

Рис. 1. Логіка розбудови адаптивного механізму введення змін в МКК

Одним із завдань дослідження є визначення специфіки МКК як об'єкта адаптування до змін у зовнішньому середовищі. Визначено, що такими змінами і обставинами є:

1. Функціональна, просторова і технологічна цілісність міського комунального комплексу;
2. Мереживна організація з безперервним режимом надання послуг (цілодобово);
3. Відносно постійний контингент підключених до мереж споживачів з пріоритетом групи населення (70–80 %) на споживчому ринку;
4. Оплата послуг по факту використання з місячним лагом затримки (вода, житло, електроенергія, газ, благоустрій);
5. Зовнішнє регулювання тарифів;
6. Фінансове забезпечення діяльності і розвитку МКК здійснюється за рахунок головної монопослуги (90–97 %), практично без додаткового доходу від непрофільних видів діяльності;
7. МКК організаційно поєднує виробничу, транспортну та розподільчо-комерційну функцію в одному або двох взаємопов'язаних підприємствах, що створює єдиний інтегрований блок (виробництво – споживання) і цей блок виступає природним монополістом на регіональному ринку;
8. МКК є об'єктом підвищеного техногенного ризику, екологічної небезпеки і вразливості (розрив мереж, викиди, підтоплення, сміттєзвалища та інше).

Наведені вісім відмінностей від інших виробничо-економічних систем не вичерпують специфіку МКК як об'єкта адаптивної методології до змін. Можна виділити ще 7–8 важливих для адаптування характеристик, а це означає і значну та складно структуровану систему механізмів і технологій організації самого процесу адаптування до змінних умов навколишнього середовища [1].

Проблема загострюється і тим, що в сучасних умовах прискорила динаміка цих змін та їх багатовекторність (техніко-технологічний напрям, інституціонально-правовий, ринковий, інформаційно-технологічний, організаційно-управлінський). Ці напрями не виокремлені, а взаємозалежні, в зв'язку з чим адаптаційні механізми доцільно розглядати як інтегровану і збалансовану систему дій [2].

Якість адаптивного механізму МКК можна характеризувати двома коефіцієнтами, а саме K_1 – внутрішньоструктурна інтеграція між підрозділами одного підприємства; K_2 – рівень інтеграції між підприємствами галузі ЖКГ на міській території. За експертних оцінок маємо таке оцінювання: КП «Харківкомунпромвод» – $K_1 = 0,7$; КП «Харківтепломережі» – $K_1 = 0,6$; КП «Благоустрій» – $0,8$; КП «Міськелектротранс» – $0,8$. В той же час зв'язки і взаємодії між підприємствами МКК в межах міської території обслуговування (K_2) не перевищує $0,4$, про що свідчить роз'єднаність баз даних та ГІС-технологій, несинхронність в часі зміни тарифів на послугу, значна кількість позивних звернень між підприємствами та інші факти неузгодженості в діях.

Оскільки «адаптивність підприємств співвідноситься з можливостями їх самоорганізації і саморегулювання» [3], то справедливо зробити висновок, що сьогоdnішній рівень адаптивних його можливостей значно менший від потреб практики в умовах прискорення змін в зовнішньому середовищі.

Міському комунальному комплексу, за результатами наших досліджень, рекомендовано:

– розглянути можливість впровадження кластерної моделі організації взаємодій в рамках міської територіальної громади;

– сформувати нові елементи в організаційно-економічному механізмі, прийнявши за ядро кластера базові підприємства водо- і тепло забезпечення і заснувати в міському апараті управління нову структуру «інтеграційних взаємодій»;

– синхронізувати процес введення тарифних змін, узгоджуючи між собою не тільки цінову компоненту, а і сам термін введення змін;

– в стратегічному менеджменті змінити традиційно консервативну позицію, що десятиліттями була характерною в минулому, на підприємницьку, новаторську, яка більш пріоритетна для інвесторів і стейкхолдерів громадського сектору і більш спроможна для консолідації сил і ресурсів в життєзабезпеченні міста.

Як загальний висновок, сформулюємо аксіоматичне твердження про те, що адаптивні властивості МКК зменшують вплив конкурентної боротьби, забезпечують більший рівень відкритості і прозорості, підсилюють ефект внутрішньоструктурного партнерства, що надасть позитивний синергетичний результат в розвитку системи життєзабезпечення міста.

Джерела та література

1. Сидоренко С. В. Соціально-культурна адаптація: глобальний аспект. *Точка зрення*. 2018. С. 163–167.
2. Якименко-Терещенко Н. В. Адаптивне управління підприємством в сучасних умовах: мета і механізм реалізації. *Молодий вчений*. 2017. № 6 (46). С. 535–538.
3. Кулик Н., Соколенко Т. Технологія адаптації у системі управління підприємством. *Економічний аналіз: зб.наук. пр. Терноп.нац. екон. ун-ту*. 2013. Т. 14. № 3. С. 96–100.

Гах Д. – студентка

Науковий керівник: к. е. н., ст. викл.

О. Жук

Київський національний торговельно-економічний університет

м. Київ, Україна

Можливості малого та середнього бізнесу в Україні під час карантину

Сучасні світові виклики створюють додаткову мотивацію для активізації бізнесу в Україні. Актуальність розвитку динамічного малого бізнесу в сучасних умовах посилюється в контексті подолання фінансово-економічної кризи 2020 р. Глобальна фінансова криза 2020 р. –